

УДК 338.1

Калініченко О.С.¹, Керей О.В.², Гоцуляк С.В.³

¹ науковий співробітник Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки

² провідний науковий співробітник Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки

³ старший науковий співробітник Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ

Постановою Кабінету Міністрів України від 08.03.2024 № 271 (далі – Постанова №271) запроваджено експериментальний проєкт, щодо обов’язкової сертифікації механізованих засобів розмінування (гуманітарного розмінування), пов’язаних з ними виробів, компонентів та обладнання.

Мета проєкту:

- гарантувати безпеку та ефективність техніки, що використовується для очищення територій;
- забезпечити відповідність міжнародним стандартам (ISO, IEC, IMAS);
- створити умови для швидкого введення в експлуатацію нових машин у воєнних умовах;
- підвищити довіру міжнародних партнерів до української системи сертифікації.

Експериментальний проєкт дозволяє тестувати механізм сертифікації без тривалих процедур внесення змін у законодавство. Україна до повномасштабного вторгнення не мала досвіду сертифікації механізованих засобів розмінування.

Експериментальний проєкт має тимчасовий характер (термін дії 2 роки), тому після його завершення потрібна стала нормативна база. Одним з варіантів сталого розвитку та отримання практичних напрацювань в результаті реалізації проєкту повинно стати підготовка проєкту технічного регламенту.

Технічний регламент для механізованих засобів розмінування забезпечить:

- єдині обов’язкові вимоги до машин і обладнання для розмінування;
- прозорі процедури оцінки відповідності;
-

- правову визначеність для виробників, постачальників і органів сертифікації;
- міжнародне визнання українських сертифікатів та інтеграцію у глобальну систему гуманітарного розмінування;
- захист національних інтересів через контроль якості та безпеки техніки.

Для підготовки технічного регламенту були напрацьовані такі пропозиції щодо змісту технічного регламенту:

1. Загальні положення, що включають: сфера дії - механізовані засоби гуманітарного розмінування, їхні компоненти та обладнання, терміни та визначення (узгоджені з IMAS, ISO, IEC).

2. Основні вимоги до продукції. Безпека для оператора та цивільного населення; ефективність у різних типах ґрунтів і кліматичних умовах; надійність та ремонтпридатність; вимоги до маркування, інструкцій та експлуатаційної документації.

3. Узгоджені процедури оцінки відповідності. Сертифікація органами з оцінки відповідності, акредитованими Національним агентством з акредитації України; випробування у спеціалізованих центрах (випробувальних лабораторіях); можливість модульного підходу (відповідно до вимог ЄС).

4. Вимоги до виробників і постачальників. Надання технічної документації. Відповідальність за якість і безпеку продукції. Обов'язкове маркування (аналог CE-маркування).

5. Ринковий нагляд і контроль. Повноваження органів державного нагляду. Механізм вилучення небезпечної продукції з ринку. Система зворотного зв'язку від операторів протимінної діяльності, саперні підрозділи ЗСУ та ДСНС.

6. Перехідні положення. Період адаптації для виробників (6–12 місяців). Паралельне застосування експериментальних процедур і нового регламенту.

Постанова № 271 є пілотним кроком, що дозволяє перевірити механізм сертифікації у сфері гуманітарного розмінування.

Наступним етапом має стати розробка та ухвалення технічного регламенту, який закріпить сталі правила та забезпечить довгострокову ефективність політики. Такий регламент стане стратегічним інструментом державної стійкості, поєднуючи національні інтереси, міжнародні стандарти та практичні потреби у відновленні територій. В умовах війни та постійних кризових викликів Україна потребує механізмів, які дозволяють швидко перевіряти нові підходи, технології та управлінські рішення. Експериментальні проекти затверджені постановами Кабінету Міністрів України створюють правове поле для апробації таких рішень у реальних умовах, створюють законодавче підґрунтя для розвитку актуальних напрямів в умовах війни та обмеженості ресурсів.